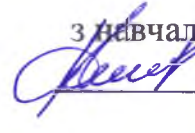

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОХТИРСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора

з навчально-виробничої роботи

 Володимир ДОМАШЕНКО

« 30 » 08 2024 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

МОНТАЖ ОБЛАДНАННЯ ІНЖЕНЕРНИХ МЕРЕЖ

для студентів освітньо-професійних програм: Монтаж, обслуговування
устаткування і систем газопостачання

спеціальностей: 192 Будівництво та цивільна інженерія

Освітньо- професійний ступінь - фаховий молодший бакалавр

Обсяг дисципліни в кредитах ЄКТС - 3

Розробник- КУЛИК Наталія викладач

Програму розглянуто і схвалено цикловою комісією спеціальності
Будівництво та цивільна інженерія
Протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.

Голова циклової комісії Василь ФЕНЕНКО

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

1	Освітньо-професійна програма	<i>Монтаж, обслуговування устаткування і систем газопостачання</i>
2	Галузь знань	<i>19 Архітектура і будівництво</i>
3	Освітньо-професійний ступінь	<i>фаховий молодший бакалавр</i>
4	Шифр і назва спеціальності	<i>192 Будівництво та цивільна інженерія</i>
5	Статус навчальної практики	<i>обов'язкова</i>
6	Семестр(семестри)	<i>4 (ПЗСО) 6(БСО)</i>
7	Загальна кількість годин (кредитів ЄКТС)	<i>90 годин 3 кредитів ЄКТС</i>
8	Аудиторні заняття в тому числі:	<i>60 год</i>
	– лекції	<i>-</i>
	– практичні	<i>60 год</i>
9	Самостійна робота студента	<i>30 год</i>
10	Форма семестрового контролю	<i>диференційований залік</i>
11	Мова викладання	<i>українська</i>

МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Мета навчальної практики	Мета проведення навчальної практики полягає в формуванні знань, вмінні діяти та формуванні професійних здібностей з експлуатації устаткування інженерних мереж, закріпленні і поглибленні теоретичних знань на практиці що пов'язані з організацією робіт по обслуговуванню і ремонту обладнання інженерних мереж.
Завдання навчальної практики	Завданням навчальної практики є вивчення технологічних процесів організації робіт з монтажу обладнання та пристроїв, формування знань фахового молодшого бакалавра відповідно до вимог сучасного виробництва до його умінь та здатностей з фахових дисциплін.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Загальні компетентності	ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 1. Здатність користуватися нормативною, технічною і довідковою літературою, дотримуватися вимог ДБН та ДСТУ під час проектування, виконання робіт в галузі будівництва та цивільної інженерії. СК 7. Здатність розробляти і застосовувати типові об'ємнопланувальні і конструктивні рішення. СК 8. Здатність вирішувати завдання проектування, зведення об'єктів будівництва та прокладання інженерних мереж у різних топографічних та геологічних умовах. СК 10. Розуміння технологічних процесів під час зведення, опорядження, експлуатації, ремонту і реконструкції об'єктів будівництва та інженерних мереж з дотриманням вимог охорони праці та охорони навколишнього середовища. СК 14. Здатність застосовувати інформаційні системи і технології для професійної діяльності у галузі будівництва та цивільної інженерії.
Програмні результати навчання	РН 3. Здійснювати організацію робіт та нагляд (управління) в контекстах професійної діяльності, у тому числі в умовах непередбачуваних змін. РН 4. Взаємодіяти з колегами, керівниками та клієнтами, формувати власний внесок у роботу команди, доносити до фахівців і не фахівців інформацію, ідеї, проблеми та власний досвід у сфері будівництва та цивільної інженерії. РН 6. Здійснювати пошук інформації, необхідної для знаходження

	<p>творчих рішень або відповідей на чітко визначені конкретні та абстрактні проблеми, у тому числі за допомогою сучасних інформаційних технологій, ідентифікувати, аналізувати та оцінювати отримані дані.</p> <p>РН 7. Аналізувати можливі ризики, виявляти чинники впливу для запобігання нещасним випадкам та аваріям на об'єктах будівництва; володіти основними методами захисту навколишнього середовища від можливих наслідків виробничої діяльності.</p> <p>РН 8. Знати нормативні документи в галузі будівництва, архітектури і управлінської діяльності та грамотно застосовувати їх під час вирішення задач будівництва та цивільної інженерії.</p> <p>РН 9. Виконувати робочі креслення, читати та корегувати їх, розуміти роботу відповідних конструктивних елементів будівель, споруд та інженерних систем.</p> <p>РН 13. Самостійно готувати і оформлювати типові складові технічної документації.</p> <p>РН 18. Приймати ефективні рішення у сфері своєї компетенції у випадках аварій та надзвичайних подій.</p> <p>РН 19. Планувати, аналізувати, контролювати і оцінювати власну роботу та роботу інших осіб.</p> <p>РН 22. Проводити роботи з монтажу, технічного обслуговування, ремонту та експлуатації устаткування об'єктів газового господарства.</p>
--	--

ПРЕРЕКВІЗИТИ

Передумова для навчальної практики студента є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами: «Вступ у спеціальність», «Безпека життєдіяльності», «Основи теплотехніки і гідравліки», «Інженерно-технічне устаткування будівель та інженерних споруд», «Газифіковані котельні агрегати», «Газові мережі та устаткування». Курс базується також на знаннях, які студенти одержали при вивчанні загально-технічних та професійних дисциплін за обраною спеціальністю.

ПОСТРЕКВІЗИТИ

Закріплені теоретичні знання студентами, формування та розвиток професійних умінь та навичок для під час навчальної практики будуть використані у вивченні дисциплін: «Автоматизація та управління систем теплогазопостачання та вентиляції», «Охорона праці в галузі», «Експлуатація інженерних мереж та газового устаткування», «Технологія та організація будівельно-монтажних і ремонтних робіт», а також під час проходження технологічної та переддипломних практик і як результат в дипломних проєктах та в майбутній професійній діяльності для прийняття самостійних рішень з відповідного напрямку діяльності.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Результати підсумкового контролю оцінюються за чотирибальною системою:

Чотирибальна національна шкала оцінювання	Критерії
5 (відмінно)	<p>Студент показав систематичне та глибоке знання питань з монтажних робіт інженерних мереж. Вільно орієнтується в технічній документації. При цьому студент демонструє вміння аналізувати виробничу ситуацію, може проявити творчі, організаційні здібності.</p> <p>Практичні роботи виконує аргументовано, використовує професійні терміни, звіти оформляє граматично і стилістично без помилок.</p>
4 (добре)	<p>Здобувач освіти показує належне знання програми курсу навчальної практики, виконує усі практичні роботи, при цьому допущені помилки і недоліки є незначними. Студент показав систематичний характер знань з монтажних робіт, вміє самостійно робити висновки та має належний рівень практичних навичок.</p>
3 (задовільно)	<p>Здобувач освіти показав практичні і теоретичні знання основного матеріалу програми курсу практики в обсязі, необхідному для подальшого навчання і професійної діяльності.</p> <p>Студент виконує практичні роботи, показує знання рекомендованої документації, вміння аналізувати зміст монтажних робіт. Можливі деякі помилки не принципового характеру.</p>
2 (незадовільно)	<p>Студент не може показати необхідний рівень знань для подальшого опанування спеціальності, допускає значні помилки або взагалі не виконує практичні роботи, не володіє навчальним матеріалом, необхідні навички не сформовані.</p>

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Найменування теми	Обсяг годин для окремих видів навчальних занять і самостійної роботи					
		Разом, год	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Семинарські заняття	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8
1	МОДУЛЬ 1	30	-	24	-	-	6
2	Тема 1 Вступ. Структура практики. Проведення інструктажу з техніки безпеки.	8	-	6	-	-	2
3	Тема 2 Матеріали, інструменти, пристосування, для монтажу інженерних мереж	8	-	6	-	-	2
4	Тема 3 Монтаж, технічне обслуговування запірної арматури	6	-	6	-	-	-
5	Тема 4 Переходи інженерних мереж через штучні та природні перешкоди.	8	-	6	-	-	2
5	МОДУЛЬ 2	30	-	18			12
6	Тема 5 Виконання робіт в колодязі при монтажу, технічному обслуговуванні, відповідного обладнання	10	-	6	-	-	4
7	Тема 6 Монтаж вузла обліку газу	10	-	6	-	-	4
8	Тема 7 Монтаж побутових газових приладів	10	-	6	-	-	4
9	МОДУЛЬ 3	30	-	18	-	-	12
10	Тема 8 Монтаж системи вентиляції і димовідведення для опалювальних газових приладів	10	-	6	-	-	4
	Тема 9 Монтаж опалювальної системи та приладів	10	-	6	-	-	4
	Тема 10 Монтаж внутрішньобудинкових мереж та споруд системи водопостачання та водовідведення	10	-	6	-	-	4
22	Всього	90	-	60			30

ЗМІСТ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

№ заняття	Назва розділу модуля, теми програми. Тема уроку та її короткий зміст	Кількість годин			Форми методи викладання	Навчально-методична література та унаочнення	Самостійна робота студентів	Форми поточного контролю
		всього	з них					
			аудиторних	самостійних				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1								
1	Тема 1 Вступ. Структура практики. Проведення інструктажу з охорони праці. 1.1 Інструктаж з охорони праці про організацію робочого місця 1.2 Інструктаж при використанні працівниками засобів індивідуального захисту на робочому місці	2	2	-	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна картка	Робота з інструкційною картою.	Спостереження за виконанням робіт
2	1.3 Інструктаж при виконанні слюсарних робіт та роботі з ручним слюсарним та слюсарно-ковальським інструментов 1.4 Інструктаж про порядок виконання робіт з установки, заміни, та додаткової установки побутових газових приладів і апаратів	4	2	2	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна картка	Робота з інструкційною картою.	Спостереження за виконанням робіт
3	1.5 Інструктаж при виконанні газонебезпечних робіт	2	2	-	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна картка	Складання звіту	Контрольна бесіда
4	Тема 2 Матеріали, інструменти, пристосування, для монтажу інженерних мереж 2.1 Сортамент і умовні позначення труб сталевих.	2	2	-	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна картка, натуральні зразки труб.	Проч. [15] стор 5-48;	Спостереження за виконанням робіт
5	2.2 Газопроводи із поліетиленових труб. 2.3. Порівняльні характеристики труб із сталі, поліетилену.	4	2	2	Інструктаж роз'яснення демонстрація	Інструкційна картка, відрізки труб, інструменти	Робота по монтажу газопроводу.	Спостереження за виконанням робіт.

					консультація			
6	2.4 Прокладочні, ущільнюючі, набивні і змазуючі матеріали	2	2	-	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна картка, зразки матеріалів	Складання звіту. [9] с. 76 – 116; 131 – 139 ;	Спостереження за виконанням робіт
7	Тема 3 Монтаж, технічне обслуговування запірної арматури 3.1 Засувки. Будова, розбирання та складання.	2	2	-	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна картка Зразки засувок	Робота з інструментом та обладнанням.	Монтаж – демонтаж арматури;
8	3.2 Крани .Будова, розбирання та складання.	2	2	-	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна картка. Зразки кранів	Робота з інструментом та обладнанням. Опрацювати: [9] стор 43-63,	Монтаж – демонтаж арматури;
9	3.3 Вентилі. Будова, розбирання та складання.	2	2	-	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна картка Зразки вентилів	Опрацювати: [20] стор 151-174; Складання звіту.	Монтаж – демонтаж арматури;
10	Тема 4 Переходи інженерних мереж через штучні та природні перешкоди. 4.1 Монтаж газопроводу у футляра при проходженні через автомобільну дорогу	2	2	-	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна картка	Робота з інструкційною картою.	Спостереження за виконанням робіт
11	4.2 Надземні та наземні переходи трубопроводами 4.3 Кріплення надземних горизонтальних газопроводів на сталевих опорах	4	2	2	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна картка	Робота з інструкційною картою.	Спостереження за виконанням робіт
12	4.5 Підземні переходи мереж через залізничні та шосейні магістралі 4.6 Перетинання водних перепон дюкерами	2	2	-	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна картка	Складання звіту	Бесіда за запитаннями
Модуль 2								
13	Тема 5 Виконання робіт в колодязі при монтажу, технічному обслуговуванні, відповідного обладнання 5.1 Інструктаж з охорони праці при виконанні робіт в газових колодязях на діючих газопроводах і ГРП	2	2	-	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна картка Засоби індивідуального захисту при роботі в газонебезпечних місцях;	Робота з відповідним обладнанням , пристосуванням	Демонстрація обладнання, короткий опис кожного.

	5.2 Оформлення наряду-допуску на виконання робіт в газовому колодязі							
14	5.3 Споруди на газопроводах 5.3.1 Конденсатозбірники. Будова, вимоги до влаштування.	4	2	2	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна картка, конденсатозбірник,	Робота з відповідним обладнанням, пристосуванням	Демонстрація обладнання, короткий опис кожного.
15	5.3.2 Компенсатори. Будова, вимоги до влаштування. 5.3.3 Ковери.	4	2	2	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна картка, ковер.	Прочитати і опрацювати [7] стор 80-94 Складання звіту	Демонстрація обладнання, короткий опис кожного. Контрольна бесіда
16	Тема 6 Монтаж вузла обліку газу 6.1 Інструктаж з охорони праці з монтажу побутових газових лічильників під час будівництва об'єктів систем газопостачання та раніше газифікованих.	2	2	-	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна картка. Лічильник	Робота з інструкційною картою.	Спостереження за виконанням робіт
17	6.2 Встановлення лічильника газу в сталевій шафі на окремо стоячій опорі 6.3 Монтаж лічильника газу на негорючій стіні	4	2	2	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна картка. Лічильник	Робота з відповідним обладнанням, пристосуванням	Спостереження за виконанням робіт
18	6.4 Встановлення ШГРП і ВОГ в огорожі	4	2	2	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна картка. ВОГ.	Складання звіту Опрацювати: [4]; [5];	Бесіда за запитаннями
19	Тема 7 Монтаж побутових газових приладів 7.1 Монтаж, підключення, технічне обслуговування газової плити.	2	2	-	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна карта натуральні зразки сучасних та старого зразка газових плит	Робота з обладнанням, інструментом, опрацювати [8] стор 348-351;	Бесіда з відповідями на запитання
20	7.2 Встановлення протічного водонагрівача, підготовки до роботи, ввід в експлуатацію 7.3 Встановлення турбованого опальовального приладу	4	2	2	Інструктаж роз'яснення демонстрація	Інструкційна картка. Водонагрівач, ОП (турбо).	Робота з обладнанням, інструментом, опрацювати [7] стор 187-195	Діалог з оцінюванням знань
21	7.4 Встановлення опальовального приладу парпетного типу в зовнішню стіну 7.5 Монтаж зовнішньої огорожі	4	2	2	Інструктаж роз'яснення демонстрація	Інструкційна картка, ОП парпетного типу	Складання звіту. Замалювати схему ОП.	Контрольна бесіда

	парапетного котла							
Модуль 3								
22	Тема 8 Монтаж системи вентиляції і димовідведення для опалювальних газових приладів 8.1 Вимоги до монтажу припливної і витяжної вентиляції 8.2 Встановлення приставного вентиляційного каналу	2	2	-	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна картка, зразки труб	Робота з інструкційною картою.	Демонстрація обладнання, короткий опис кожного.
23	8.3 Вимоги безпеки під час виконання робіт на димових трубах, монтажу цегляних димових труб. 8.4 Монтаж вентиляційного і димового каналу в зовнішній блок	4	2	2	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна картка, схема монтажу	Робота з інструкційною картою.	Демонстрація обладнання, короткий опис кожного.
24	8.5 Монтаж вентиляційного і димового каналу через покрівлю 8.6 Монтаж вентиляційного і димового каналу у негорючій стіні	4	2	2	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна картка, схема монтажу	Складання звіту.	Контрольна бесіда
25	Тема 9 Монтаж опалювальної системи та приладів 9.1 Технологія монтажу опалювальної системи	2	2	-	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна картка, схема монтажу	Робота з інструкційною картою. Опрацювати: [1] ; [3]	Опитування.
26	9.2 Способи підключення радіаторів опалення 9.3 Технологічна послідовність монтажу радіаторів опалення	4	2	2	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна картка, радіатор опалення.	Спостереження за виконанням робіт	Опитування. Захист роботи.
27	9.4 Технологічна послідовність монтажу теплої підлоги 9.5 Будова і монтаж теплої стіни.	4	2	2	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна картка, схема монтажу	Складання звіту.	Контрольна бесіда
28	Тема 10 Монтаж внутрішніх мереж та споруд системи водопостачання та водовідведення 10.1 Розведення та монтаж труб у ванній кімнаті	2	2	-	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна картка, схема монтажу	Спостереження за виконанням робіт	Бесіда з відповідями на запитання.

29	10.2 Встановлення водонагрівача. 10.3 Монтаж водомірного вузла	4	2	2	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна карта, зразки водомірного вузла	Опрацювати: [1] ; [2]	Демонстрація обладнання, короткий опис кожного.
30	10.4 Труби для каналізаційних мереж 10.5 Монтаж обладнання та споруд на каналізаційних мережах	4	2	2	Інструктаж роз'яснення демонстрація консультація	Інструкційна картка, схема монтажу	Спостереження за виконанням робіт. Складання звіту.	Опитування. Захист роботи.
	Всього	90	60	30				

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА БАЗОВА

1. В.О. Шадура, С.Ю.Мартинів, В.О.Орлов Міські інженерні мережі та споруди Навчальний посібник.- Рівне:НУВГП, 2010.-102с.
2. Душкін С. С. Конспект лекцій з дисципліни «Експлуатація і ремонт водопровідно-каналізаційних систем» (для студентів 4 курсу денної та 5 курсу заочної форм навчання за напрямом підготовки 6.060101 – Будівництво (фахове спрямуванням «Водопостачання та водовідведення»)) / С. С. Душкін, О. М. Коваленко, Г. І. Благодарна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 165 с.
3. Навчальний посібник для монтажників санітарно-технічних систем та устаткування розроблено та видано у рамках українсько-швейцарського проекту «Публічно-приватне партнерство для поліпшення сантехнічної освіти в Україні», що впроваджується Ресурсним центром ГУРТ за сприяння Міністерства освіти і науки України та фінансується Швейцарською агенцією розвитку та співробітництва і ТОВ «Геберіт Трейдінг». Проект спрямований на створення сучасної системи підготовки монтажників санітарно-технічних систем та устаткування на базі закладів професійної (професійно-технічної) освіти.
4. ДБН В.2.5-20:2018 Газопостачання.
5. КОДЕКС 2:2021 ГАЗОРОЗПОДІЛЬЧІ СИСТЕМИ Рекомендації щодо проектування, будівництва, контролювання за будівництвом, введення та виведення з експлуатації газорозподільчих систем.
6. К. Г. Кязимов, В. Е. Гусев Эксплуатация и ремонт оборудования систем газоснабжения-К.; Основа, 2000
7. К. Г. Кязимов, В. Е. Гусев Устройство и эксплуатации газового хозяйства-М.:»Академия», 2004.-384с.
8. П.М. Єнін, Г.Г. Шишко, К.М. Предун. Газопостачання населених пунктів і об'єктів природним газом. Навчальний посібник. К.: „КНУБА”, 2002 - 198с.
9. Берсенев І.С Слюсар – газовик. Довідниковий посібник

ДОПОМІЖНА

10. Сідак, О.С. Дудолад Комплексні підходи до керування надійністю систем газопостачання. Навчальний посібник. Х: 2006-248с.
11. Гордюхин А. И. Газовые сети и установки. -М.: СИД978
12. Варфоломеев В. А. и др. Справочник по проектированию, строительству и эксплуатации систем газоснабжения. -К.: «Б», 1988. Стаскевич Н. Л. и др.
13. Справочник по газоснабжению и использованию газа. -Л.: Недра, 1990. Ионин А. А. Газоснабжение. -М.: СИ, 1989
14. В. В. Розгонюк, Л. А. Хачикян Довідник Експлуатаційників газонафтового комплексу. К.; „Росток”. 1998
15. Піненов М.Я. Слюсар газового господарства с. 5-48
16. К. Г. Кязимов Эксплуатация и ремонт подземных газопроводов.-Н: Стройиздат, 1981
17. В. А. Богдасаров Обслуживание и ремонт городских газопроводов.-Л: Недра, 1985
18. Душкін С. С. Конспект лекцій з дисципліни «Експлуатація і ремонт водопровідно-каналізаційних систем» (для студентів 4 курсу денної та 5 курсу заочної форм навчання за напрямом підготовки 6.060101 – Будівництво (фахове спрямуванням «Водопостачання та водовідведення»)) / С. С. Душкін, О. М. Коваленко, Г. І. Благодарна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 165 с.
19. В.В. Розгонюк, Ю.П. Гужок Технічна експлуатація систем захисту від підземної корозії магістральних газопроводів. - К: Росток, 2000. - 276 с
20. Стаскевич Н.Л., Северинец Г.Н., Вигдорчик Д.Я. Справочник по газоснабжению и использованию газа. – Л.: Недра, 1990.
21. Правила безпеки систем газопостачання України.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

22. <https://www.hts.kharkov.ua/>, Комунальне підприємство «Харківські Теплові Мережі»
23. <http://www.naftogaz.com> , НАК "Нафтогаз України", 2013.
24. <https://grmu.com.ua/>, ТОВ «Газорозподільні мережі України»
25. <https://dsp.gov.ua/faq/iaka-periodychnist-perevirky-i-prochyshchennia-dymovykh-ta-ventyliatsiinykh-kanaliv-chy-peredbachena-obov-iazkova-forma-aktupisliia-ikh-perevirky/>, Державна служба України з питань праці